

§ 736

Lausunto yksityistä pysäköinninvalvontaa koskevasta lainsäädännöstä

HEL 2012-008008 T 03 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti antaa oikeusministeriölle seuraavan lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi pysäköinninvalvonnasta annetun lain muuttamisesta ja laiksi pysäköinninvalvontaluvasta ja valvonta-avustajista:

Pysäköinninvalvonnasta annetun lain muuttaminen

Pysäköinninvalvonnassa avustaminen

Ehdotuksen mukaan kunnallinen pysäköinninvalvoja tai poliisi voisi käyttää pysäköinninvalvonnassa yksityisillä alueilla tai maastossa apunaan sellaista luonnollista henkilöä (valvonta-avustaja) tai oikeushenkilöä, jolla olisi pysäköinninvalvontalupa. Avustamiseen vaadittaisiin sekä viranomaisen antama valtuutus että alueen omistajan tai haltijan suostumus.

Uuden 10 a §:n 3 momentissa säädetään seikoista, joita kunnan ja poliisin tulee ottaa huomioon pysäköinninvalvonnassa avustamista koskevan valtuutuksen antamista harkittaessa. Näitä olisivat valvonnan tarve yksityisellä alueella ja maastossa, sekä viranomaisten edellytykset huolehtia valvonnasta näillä alueilla. Ehdotusluonnoksen perustelujen mukaan valvonnan tarvetta arvioitaessa kyseessä olisi kiinteistön käytön turvallisuudesta huolehtiminen, mutta myös kiinteistön käyttötarkoitukseen tai sijaintiin liittyvä erityinen valvonnan tarve voitaisiin ottaa huomioon.

Näiden perustelujen esiin tuominen ehdotuksen perusteluissa selkiyttää pysäköinninvalvonnan päätöksentekoa valtuutuksen myöntämisessä.

Valtuutus voi koskea vain sellaista aluetta, jonka omistaja tai haltija on antanut suostumuksensa siihen, että asianomaisen pysäköinninvalvontaluvan haltija avustaa kunnallista pysäköinninvalvojaa tai poliisia pysäköinninvalvonnassa alueella. Säännös vastaa pysäköinninvalvonnasta annetun lain 2 §:n säännöstä, jossa pysäköintivirhemaksun määrääminen yksityisellä alueella edellyttää kiinteistön omistajan tai haltijan pyyntöä tai valtuutusta. Käytännössä aloite pysäköinninvalvontaluvan haltijan käyttämiseen pysäköinninvalvonnassa avustamiseen tulisi useimmiten kiinteistön omistajalta tai haltijalta.

Lakiehdotuksen mukaan esityksen seuraamuksen määräämiseksi voisi tehdä vain pysäköinninvalvontaluvasta ja valvonta-avustajista annetun lain 5 §:ssä tarkoitettut edellytykset täyttävä henkilö (valvonta-avustaja), jolla on pysäköinninvalvontalupa tai joka on pysäköinninvalvontaluvan haltijan palveluksessa. Kunnallisen pysäköinninvalvojan ja poliisin tulisi pysäköinninvalvonnassa avustamista koskevaa valtuutusta antaessaan todeta avustavien henkilöiden kelpoisuus valtuutuksen hakijan esittämän selvityksen perusteella.

Ehdotusluonnoksen perustelujen mukaan kunta tai poliisi voisi harkintansa mukaan järjestää riittävän perehdytyksen, mikäli tämä katsottaisiin valtuutusta harkittaessa tarpeelliseksi.

Pysäköinninvalvontaluvan haltija ja valvonta-avustaja toimivat kunnallisen pysäköinninvalvojan tai poliisin johdon ja valvonnan alaisina. Tämä viranomaisten johto- ja valvontatehtävä tarkoittaisi ehdotusluonnoksen mukaan paitsi yksittäisten pysäköintivirhemaksujen käsittelyä myös yleisempää ohjausta toiminnassa, esimerkiksi millä tavoin yksittäiset pysäköintivirheet todennetaan. Tämä tarkoittaisi käytännössä koulutusta ja perehdyttämistä valvontatehtäviin.

Valvonta-avustajien koulutus tai perehdytys on kannatettavaa, mutta koulutus edellyttää viranomaiselta myös resursseja.

Lakiehdotuksen 13 a §:ssä ovat säännökset valvonta-avustajan tehtävistä.

Avustajan tehtävänä on todentaa epäilemänsä pysäköintivirhe. Tämä tapahtuisi ehdotusluonnoksen mukaan esimerkiksi kuvaamalla ajoneuvo ja sen sijainti, alueella olevat pysäköintiä koskevat merkinnät sekä muut asian ratkaisemisen kannalta merkittävät seikat.

Edellä mainittujen seikkojen tarkka dokumentointi on edellytys sille, että pysäköintivirhemaksu voidaan määrätä. Oikeusturvan kannalta nämä ovat myös erittäin tärkeitä, kun näyttökysymystä harkitaan oikaisuvaatimusvaiheessa tai valituksen perusteella.

Avustajan tehtävänä on antaa ilmoitus epäilystä pysäköintivirheestä ajoneuvon kuljettajalle tai, jollei tätä tavata, kiinnittää se näkyvälle paikalle ajoneuvoon. Ehdotettu sääntely muistuttaa osin pysäköinninvalvonnasta annetun lain 8 §:n mukaista pysäköintivirhemaksua koskevaa päätöksentekoa.

Helsingin kaupungin näkemys on, että valvonta-avustajalle voisi antaa itsenäisen oikeuden antaa kirjallinen huomautus autoilijalle tietyissä tapauksissa seuraamusilmoituksen sijasta. Tällainen tilanne voisi olla esimerkiksi, kun vanhat pysäköintijärjestelyt ovat muuttuneet lähiaikoina, ja autoilijoita halutaan ohjata pysäköimään oikein. Kirjallisesta huomautuksesta ei erikseen ilmoitettaisi viranomaiselle.

Pysäköinninvalvonnasta annetun lain 14 §:n 1 momentin mukaan poliisin tai pysäköinninvalvonnan antamasta huomautuksesta ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä valitusta. Hallituksen esityksessä perustellaan edellä mainittuja kieltoja sillä, että huomautus ei vaikuta haitallisesti asianomaisen henkilön oikeudelliseen asemaan (HE223/2010, s. 26). Huomautuksen antaminen ei siis olisi merkittävää julkisen vallan käyttöä, eikä se siten olisi perustuslain 124 §:n vastaista. Itsenäisen huomautusoikeuden myöntämiselle valvonta-avustajille ei siis liene olemassa juridista estettä.

Huomautusoikeus lisäisi valinnanmahdollisuuksia ja seuraamusten porrastusta. Itsenäisen huomautusoikeuden antamista valvonta-avustajille voi perustella myös prosessiekonomisilla syillä, koska tätä kautta erityisesti viranomaisen resursseja säästyisi muuhun tarkoitukseen. Valvonta-avustaja voisi huomautuksillaan itsenäisesti edistää liikenteen ja pysäköinnin turvallisuutta ja sujuvuutta. Mikäli virheellinen pysäköinti kuitenkin jatkuisi valvonta-avustajan antamasta huomautuksesta huolimatta, valvonta-avustaja voisi tehdä viranomaiselle esityksen seuraamuksen määräämiseksi ja liittää aikaisemmin antamansa huomautuksen esityksensä lisäperusteeksi.

Avustajan tehtävänä on tarvittaessa ilmoittaa pysäköinninvalvonnasta huolehtivalle viranomaiselle pysäköintivirheestä, jonka perusteella ajoneuvo voitaisiin siirtää.

Ajoneuvojen siirtämisestä annetussa laissa (828/2008) säädetään ajoneuvon siirtämisestä virheellisen pysäköinnin perusteella. Siirtoperusteiden tarkka dokumentointi auttaa viranomaista mahdollisen siirtopäätöksen tekemisessä. Viranomainen voisi omia resursseja säästääkseen esimerkiksi pyytää valvonta-avustajaa laittamaan siirtokehotuksen ajoneuvoon.

Lakiehdotuksen 13 a §:n 2 momentissa on säännös siitä, että valvonta-avustajan tulee tarvittaessa tai vaadittaessa todistaa oikeutensa toimia

valvonta-avustajana. Helsingin kaupunki pitää tätä tarpeellisenä toimintaan liittyvän luottamuksen vuoksi.

Lakiehdotuksen 13 a §:n 3 momentissa on säännös siitä, että valvonta-avustajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Kyse on tavanomaisesta säännöksestä, jolla järjestetään julkista hallintotohtävää hoitavan rikosoikeudellinen virkavastuu. Helsingin kaupunki katsoo, että säännös korostaa myös valvonta-avustajalta hankittavan selvityksen luotettavuutta, kun käsitellään pysäköintivirhemaksusta tehtyä oikaisuvaatimusta ja valitusta.

Lakiehdotuksen 13 b §:ssä on säännökset siitä, mitä ilmoitus pysäköintivirheestä ja esitys seuraamuksen määräämiseksi tulee sisältää. Pysäköinninluvan haltija toimittaa ilmoituksen tiedot sisältävän esityksen ja selostuksen alueen pysäköintiä koskevista määräyksistä seuraamuksen määräämiseksi viimeistään ilmoituksen antamista seuraavana arkipäivänä avustamalleen viranomaiselle.

Nopea ilmoitus ja tarkka selostus (valokuvat, selostus pysäköintimääräyksistä, kartta alueesta ym.) varmistavat asian oikeudenmukaisen käsittelyn. Kunnallinen pysäköinninvalvoja ja poliisi voivat valtuutuksen antaessaan määrätä, millä tavoin esitykset tulee sille toimittaa. Nykytekniikka mahdollistaa nopean sähköisen tiedonsiirron.

Jatkokäsittelyä koskevassa tiedossa tulisi ehdotusluonnoksen mukaan olla maininta siitä, että velvollisuus maksaa pysäköintivirhemaksu syntyy vasta viranomaisen tekemän päätöksen perusteella. Lisäksi pitäisi olla maininta siitä, että toimenpiteestä luopumisesta ei lähetetä erillistä päätöstä. Helsingin kaupungin mielestä nämä molemmat ovat autoilijan kannalta tarpeellisia tietoja ja vähentävät turhia yhteydenottoja.

Pysäköintivirhemaksun määrääminen

Lakiehdotuksen 13 c §:ssä ovat säännökset seuraamuksesta päättämisestä.

Kunnallinen pysäköinninvalvoja ja tai hänen määräämänsä pysäköinnintarkastaja taikka viranhaltija ja poliisi päättävät pysäköintivirhemaksun määräämisestä, kirjallisen huomautuksen antamisesta tai toimenpiteistä luopumisesta todettuaan 13 b §:ssä tarkoitetun esityksen ja muun selvityksen perusteella pysäköintivirheen. Pysäköintivirhemaksua koskevassa päätöksessä mainittaisiin päivä ja kellonaika, jona ilmoitus epäillystä pysäköintivirheestä on annettu.

Päätös annettaisiin tiedoksi siten kuin pysäköinninvalvonnasta annetun lain 8 §:n 2 momentissa säädetään. Päätös lähetetään näin ollen maksusta vastuussa olevalle ajoneuvon omistajalle tai haltijalle kirjeitse, koska päätöstä ei ole voitu antaa tiedoksi henkilökohtaisesti kuljettajalle tai kiinnittää ajoneuvoon.

Pysäköintivirhemaksulain 9 §:n 1 momentin mukaan pysäköintivirhemaksusta vastaa lähtökohtaisesti ajoneuvon kuljettaja. Helsingin kaupunki toteaa, että uusi lakiehdotus tulee jossain määrin lisäämään niitä tilanteita, jolloin virhemaksupäätös menee postitse eri henkilölle kuin sille, joka on ajoneuvoa kuljettanut. Normaalityypauksessa viranomaisen asettaa virhemaksun suoraan ajoneuvon tuulilasin pyyhkijään, josta kuljettaja saa sen välittömästi tiedoksi.

Pysäköintivirhemaksua koskeva oikaisuvaatimus esitetään kunnalliselle pysäköinninvalvojalle ja pysäköintivirhemaksut saa valtio tai kunta. Lain 20 §:n säännöksiin ei esitetä muutoksia.

Pysäköinninvalvonnassa avustavalle mahdollisesti maksettavasta korvauksesta voitaisiin sopia avustajan ja kunnan tai poliisin kanssa. Helsingin kaupungin mielestä selkein ratkaisu ehkä kuitenkin olisi, että korvauksen suorittaisivat ne kiinteistöt, joiden alueella kyseistä valvontatehtävää suoritetaan. Palkkiomuoto (esim. provisio) ei kuitenkaan saisi vaikuttaa epäiltyjen pysäköintivirhemaksujen määrään.

Lakiehdotus pysäköinninvalvontaluvasta ja valvonta-avustajista

Lakiehdotuksen 1 §:n mukaan kunnallista pysäköinninvalvojaa tai poliisia saisi avustaa vain pysäköinninvalvontaluvan haltija ja säädetyt edellytykset täyttävä henkilö. Pysäköinninvalvontaluvan myöntäisi aluehallintovirasto. Viranomaismenettelyn yksinkertaistamiseksi valvonta-avustajille ei ehdoteta erityistä hyväksymismenettelyä, vaan kunnallinen pysäköinninvalvoja tai poliisi toteaisi avustajien kelpoisuuden valtuutusta antaessaan.

Aluehallintoviranomaisella olisi myös mahdollisuus varoituksen antamiseen ja luvan peruuttamiseen. Käytännössä jo kunnallinen pysäköinninvalvoja tai poliisi peruuttaisi antamansa valtuutuksen pysäköinninvalvonnassa avustamiseen, joten aluehallintoviranomaisella ei usein olisi tarvetta pakkokeinojen käyttämiseen.

Lakiehdotuksen 10 §:n 1 momentin 4 kohdassa kerrotaan, että luvanhaltijan tulisi ilmoittaa aluehallintovirastolle avustamista koskevan valtuutuksen saamisesta ja sen peruuttamisesta. Hallituksen esityksen perusteluissa kerrotaan, että nämä ilmoitukset olisivat tarpeen, jotta

aluehallintovirasto voisi sitten ilmoittaa asianomaisille viranomaisille valtuutuksen alkamisesta tai päättymisestä ehdotuksen 11 §:n mukaisesti.

Helsingin kaupunki pitää tätä tietojen vaihtoa turhana, koska valtuutuksen antanut tai peruuttanut viranomainen on omasta päätöksestään jo tietoinen. Yritys ei ilmoittane esimerkiksi valtuutuksen peruutuksesta itse vapaaehtoisesti, jos se voi johtaa luvan peruuttamiseen. Edellä esitetty koskee myös 10 §:n 1 momentin 3 kohtaa, jossa luvanhaltijan tulisi itse ilmoittaa aluehallintovirastolle esimerkiksi yrityksen vastuuhenkilön saamasta rikostuomiosta.

Lakiehdotus antaa viranomaisille mahdollisuuden tehdä nopeita ratkaisuja ja välttää turhaa byrokratiaa.

Muita näkökohtia

Lakiehdotus mahdollistaa yksityisen pysäköinninvalvonnan käytön pysäköinninvalvonnassa avustamiseen yksityisellä alueella ja maastossa tietyllä alueella, missä on todettu valvonnan tarve. Käytännössä aloite pysäköinninvalvontaluvan haltijan käyttämiseen tulisi kiinteistön omistajalta tai haltijalta. Tämän jälkeen pysäköinninvalvontaluvan haltija hakee valtuutusta kunnalliselta pysäköinninvalvojalta tai poliisilta avustamisessa pysäköinninvalvonnassa, sekä osoittaa kiinteistön omistajan tai haltijan suostumuksen tähän. Tästä tehtäisiin valituskelpoinen päätös. Kaupunki tai poliisi ei osallistu valvontayrityksen valintaprosessiin. Tärkeää on, että tietyltä valvonta-alueelta tulee vain yksi valtuutushakemus.

Lisäksi tällä järjestelyllä selkeytettäisiin sitä seikkaa, että viranomaisella ei ole niin kutsuttua isännänvastuuta yksityisestä pysäköinninvalvontayrityksestä, vaan viranomainen ainoastaan valvoo toiminnan lainmukaisuutta. Tällä on merkitystä myös pysäköinninvalvontalakiin ehdotetun uuden 13 a §:n osalta, johon esitetään informatiivista viittausta vahingonkorvauslakiin. Helsingin kaupungin mielestä yksityisen valvonta-avustajan tulee vastata aiheuttamistaan vahingoista itse, esimerkiksi jos tuulilasin pyyhkimen sulka on vääntynyt seuraamusilmoitusta laitettaessa.

Valvontaluvan haltijoiden ja valvonta-avustajien, koulutus, ohjaus ja ehdotetuista seuraamuksista päättäminen olisivat kunnalle ja poliisille uusia tehtäviä. Viranomaisen tulee yksityistä valvonta-avustajaa valitessaan ottaa huomioon monenlaisia seikkoja. Kuten luonnoksessa hallituksen esitykseksi todetaan, tulee viranomaisen huomioida valtuutusta antaessaan myös hallinnon yleislait. Viranomaisen on

esimerkiksi huolehdittava, että valvonta-avustaja pystyy huomioimaan asiakkaiden kielelliset oikeudet.

Vaikka valvonta-avustajat huolehtisivat seuraamusta koskevan esityksen tekemisestä, muodostaisi viranomaisen osuus suurimman osan pysäköintivirhemaksun määräämisen kokonaisuudesta. Viranomaisen osuudeksi jäisi pysäköintivirheen toteaminen, seuraamuksen määrääminen sekä mahdollisten oikaisuvaatimusten käsittely sekä asiakaspalvelu, joka näin määrättyjen pysäköintivirhemaksujen osalta voisi olla tavanomaista runsaampaa. Valvonta-avustajat saattavat lisätä valvonnan epätasalaatuisuutta, koska heillä ei ole yhtä paljon kokemusta eikä yhtä hyvää tieliikennelainsäädännön tuntemusta kuin viranomaisilla.

Edellä esitetystä johtuu, että kunnallisen pysäköinninvalvonnan täytyy varautua henkilömäärän lisäykseen. Toisaalta valvonta-avustajien käyttö saattaa parantaa viranomaisresurssien riittävyyttä kentällä.

Helsingissä olisi tarpeen velvoittaa valvonta-avustajat hankkimaan kaupungin virhemaksulappuja, jotta ne voidaan skannata kaupungin omaan pysäköinninvalvonnan PASI-tietojärjestelmään.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Otteet

Ote
oikeusministeriö

Kaupunginhallitus

Anna Villeneuve
vs. hallintosihteeri

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566